

โครงการวิจัย

เรือนค้าขายพื้นถิ่นในชุมชนเมือง

บทคัดย่อ

การศึกษา เรือนค้าขายพื้นถิ่นในชุมชนเมือง นี้มีวัตถุประสงค์จะศึกษาเรือนค้าขายพื้นถิ่น และตลาดในชุมชนเมืองภาคกลางต่อเนื่องกับภาคตะวันตกและภาคตะวันออก ซึ่งกินพื้นที่กว้างขวางมาก ดังนั้นในโครงการวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และนครปฐม เสียก่อน โดยเน้นการสำรวจภาคสนามของเรือนค้าขายและตลาดในพื้นที่โครงการรวมทั้งสิ้น 17 แห่งที่ตั้ง เพื่อนำมาวิเคราะห์ผสมผสานกับข้อมูลเอกสารและงานวิชาการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับ จุดกำเนิด พัฒนาการ สภาพทางกายภาพ และแนวโน้มในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า หากอายุของการตั้งถิ่นฐานเกินกว่า 50 ปี จะพบจุดกำเนิดที่มีลักษณะเดียวกัน คือปัจจัยของการคมนาคมและขนส่งทางน้ำมายังแหล่งที่ตั้งของตลาดเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดจุดค้าขายริมฝั่งน้ำ เริ่มตั้งแต่การค้าขายในเรือที่แวะจอดปรับตัวเป็นตลาดนัดริมน้ำที่อาศัยสินค้าทางเรือ และพัฒนาเป็นตลาดถาวรที่มีทั้งสินค้าทางเรือและทางบก และปรับตัวเรื่อยๆมาเมื่อมีเรือนแถวไม้ค้าขายทั้งชั้นเดียวและสองชั้น ผนวกกับตลาดสดและตลาดนัด สินค้าที่ขายจะเป็นผลผลิตทางการเกษตรและเครื่องใช้ใน ชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถให้บริการแก่ผู้คนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

ช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา พัฒนาการของเครือข่ายการคมนาคมทางบกมีทั่วประเทศ การขนส่ง และการคมนาคมทางน้ำลดความสำคัญ การขนส่งสินค้าทางเรือไปยังตลาดเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงประเภทของสินค้า การเปลี่ยนตำแหน่งตลาดและร้านค้าเพื่อรองรับการคมนาคมทางบกที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนรูปลักษณะของตลาดและเรือนแถวค้าขายซึ่งแต่เดิมเป็นเรือนไม้ กลายเป็นตึกแถวก่ออิฐฉาบปูน และเปลี่ยนตำแหน่งมาตั้งริมถนนที่เป็นจุดผ่านไปยังแหล่งอื่นๆ ตลาดและเรือนแถวไม้ค้าขายดั้งเดิมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ลดความสำคัญ ผนวกกับการมีทั้งตลาดนัดและตลาดสมัยใหม่ในผ่าน ใกล้เคียง เป็นปัจจัยซ้ำเติมการคงอยู่ของตลาดพื้นถิ่นมากขึ้น

แนวโน้มในอนาคตของการคาดการณ์ในการคงอยู่ของเรือนแถวค้าขายและตลาดพื้นถิ่นจะมี ศักยภาพในการคงอยู่ได้ใน 2 กรณี คือ ในพื้นที่ที่ผู้อาศัย ผู้ครอบครองมีพลังในการรวมตัวเพื่อเก็บ รักษาบรรดากวีวัฒนธรรมท้องถิ่น และ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบตระหนักในคุณค่าของตลาดและ เรือนค้าขายพื้นถิ่นที่ตนรับผิดชอบ และในพื้นที่ที่สินค้าในตลาดมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัว ไม่สามารถหาซื้อได้ในตลาดอื่น ๆ หรือศูนย์การค้าสมัยใหม่ได้ เช่น ตลาดวัดดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม นอกเหนือจากปัจจัยทั้ง 2 ข้อ ดังกล่าวแล้ว ศักยภาพในการคงอยู่ของ เรือนค้าขายและตลาดพื้นถิ่นเป็นไปได้ยากยิ่ง

The Indigenous Shophouses in the Urban Area

Abstract

The goals and objectives of this research which priority concentrated in the area of the Western Region at Supanburi, Ratchburi Petchburi and Nakorn Pratom, are seeking for the answers of : the originality, development, physical conditions and future trend.

From this study, we found the similarity of the indigenous shophouses and market places which were established over 50 years, that were influenced from the water transportation. Those shophouses and markets were developed from the floating market to sunday market on the bank and transferred to the permanent market in addition to the timber shophouses around the market place. The majority of goods were the agricultural products and household supplies.

Since 20-30 years ago, in relation to the Country Development Plan. The tromsportation network all over the country were highly developed, It influenced to the change of the mean of transportation of the indigenous market. Not only the change of the mean of transportation but it changes the whole life-cycle of the indigenous market : from the agricultural products and household supplies to various types of goods in depending to the transportation routes; from the water bank loading place to road-side loading place; and lastly from the indigenous timber shophouses and markets to the modern brick and concrete shophouses.

The future trend of preserving the indigenous shophouses is rather blind. The possibility for preserving should be occurred only in 2 conditions, one on the place which the owners and the local governments understand and realize the quality and importance, and the other on the place which the location and goods have special identities which couldn't be found from other markets or the modern shopping center, such as Wat Don Wai Market, Sampran District, Nakorn Pratom.